

בדרכו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה

בס"ד
פר' שופטים
גיליון ש"ס
שנה ח'
א-ל-ו-ל-תשפ"ו

עם פתיחת זמן א-ל-ו-ל: שו"ת הדרבה מרביה"ק זצוק"ל בדרכי עליה לבן ישיבה, לוקט ונערך מקונטרס עזרת אליעזר

מי שלומד בהתמדה בזמן נחשב ת"ח

ש. כיצד באופן שבימי בין הזמנים וכדומה, אינו מתמיד בלימודו כ"כ, כי אם בזמן שנמצאים במסגרת של הישיבה, שאז הוא מתעלה בהתמדה גדולה ונהנה מהלימוד, האם סגי שיחשב לת"ח. [א.ה. השאלה שם היתה לענין ת"ח לישא בת כהן].
ת. כן.

גם מי שלא זוכר אבל שואף ורוצה לדעת

ש. כיצד הדין בבחור רגיל שיושב ולומד סדרי הישיבה ומבין בלימוד, אבל אינו מתמיד מיוחד, ולא זוכר כל מה שלומד, אבל שואף ורוצה לדעת, חוזר על תלמודו. האם סגי שיחשב כת"ח לענין זה שישא בת כהן.
ת. כן.

בחור שלא מקפיד להתפלל שחרית בישיבה

ש. ילמדנו רבינו שליט"א כיצד הדין בבחור מתמיד גדול בלימוד, בחור מצוין עצום, אהוב על הבריות, כליל המעלות, אבל הוא לא מקפיד להתפלל שחרית במנין של הישיבה, מכיון שהוא לומד לילה עד שעה מאוחרת, ומעדיף להתפלל במנין בבית כנסת סמוך בשעה יותר מאוחרת, האם נחשב לת"ח של חז"ל ויוכל לישא בת כהן.
או מכיון שלא מתפלל במנין של הישיבה, וחסר לו המעלה של תפילה בישיבה של בני עמודי היכא דהוו גרסי כמבואר בברכות ח' ע"א, עד שיש שיטות בראשונים שזה מעלה גדולה אפילו ביחידות, א"כ חסר בתלמיד חכם שבו, ולא ראוי שישא בת כהן.
ת. לא טוב.

בהנ"ל האם יספיק מנחה ומעריב בישיבה

ש. יש שרוצים לטעון שעד כמה שמקפיד על מנחה ומעריב בישיבה, לא נורא אם לא מקפיד על תפלת שחרית בישיבה, העיקר שיושב ולומד ומתמיד עצום, שלכן יחשב כת"ח של חז"ל ויוכל לישא בת ת"ח.
ת. אין נכון.

בהנ"ל ראייה לדברי רבינו, ממרן הגרא"מ שך ומרן הגרמ"י ליפקוביץ

ש. אולם יש לעיין, שידוע שמרן הרב שך זצוק"ל וכן שמעתי ממרן הגאון ר' מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל שבחור שלא מתפלל בישיבה וגורם רפיון, הוא חוטא ומחטיא את הרבים, וזה בכל תפלה ובפרט בשחרית.
ת. נכון.

עובדי ניקיון רואים בחור שישן בזמן תפילה בישיבה – חילול ה'

ש. בחור שיושן בפניימיה של ישיבה בזמן תפילה של הישיבה ופועלי נקיון שמנקים חדרו רואים שישן, האם יש בזה חילול השם שלא מבינים מדוע לא מתפלל עם כולם.
ת. נכון.

הוריו ביקשו שיקפוץ לאחל מזל טוב באמצע סדר

ש. בחור שלומד בישיבה ביקשו ממנו הוריו שיקפוץ באמצע הסדר לאחל מזל טוב באיזה ברית או לאיזה חתונה בערב, האם צריך ללכת.
ת. כיבוד אם ואם.

האם ללכת לחתונת כל חברי השיעור

ש. בחור שיש לו בשיעור כמאה בחורים בלי עין הרע וכעת התחילו להנשא החברים בשיעור שלו. האם צריך ללכת לחתונות של כל חברי השיעור.
ת. אם מקפידים.

לא לרקוד פסיעה גסה

ש. האם בחורים יכולים לרקוד בחתונה של אחד מבני החבורה באמצע הריקודים, איזה ריקוד באופן שיש בזה פסיעה גסה, והרי מצינו בברכות מג' ע"ב שפסיעה גסה נוטלת אחד מת"ק ממאור עיניו של אדם, האם יהא אסור לרקוד כן או שעסוקים במצוה ושומר מצוה לא ידע דבר רע.
ת. לא פסיעה גסה.

האם לסמוך על תפילת מעריב באמצע החתונה

ש. בחורים צריכים לנסוע לחתונה של אחד מחבריהם מחוץ לעיר לאחר שהגיע זמן של מעריב ועדיין לא התפללו מעריב, כי המנין של מעריב בישיבה בשעה מאוחרת, האם יסמכו על תפילת מעריב באמצע החתונה.
ת. יתפללו מיד.

ארחות חיים להצלחה בתורה וירא"ש

ש. ילמדנו רבינו שליט"א ארחות חיים להצלחה לגדול בתורה ויראת שמים.
ת. ילמד בהתמדה.

האם פתיחת זמן אצל הבנות זה גם עת רצון כמו אצל הבנים

ש. שמעתי מהמשגיח הגה"צ ר' מתתיהו סלומון שליט"א וכן בשם הרב מפוניבז' זצוק"ל שאמר, שאם כשהולכים לקרוא בספר תורה ופותחים את הארון זה עת רצון להתפלל, כ"ש כשעולם התורה חוזר לישיבות אחרי בין הזמנים לעמול בתורה שבעל פה זה ימי רצון לתפלה. האם לפי דבריהם אפשר להוסיף עוד עת רצון בשעה שהבנות חוזרות ללימודים להתחנך בבית יעקב אחרי בין הזמנים.
ת. לא.

בהנ"ל ביאור החילוק

ש. מדוע כשהבנות חוזרות לבית ספר ומקבלות חינוך טהור ליראת שמים, לא נחשב לעת רצון.
ת. פטורות מתלמוד תורה.

האם לבטל מהלימוד לקבל בחורים החדשים

ש. בחודש אלול מגיעים לישיבות בחורים חדשים צעירים, מה תפקידם של הבחורים הטובים הותיקים לעשות כדי לקבלם, האם צריכים לבטל מזמן לימודם עבור זה.
ת. הכל כפי הענין והצורך.

לתפוס מקום לחברים

ש. בתחילת שנה מצוי שחברים באים מוקדם לבית מדרש בישיבה או בתלמוד תורה, ורוצים לתפוס מקומות טובים עבור חבריהם הטובים שעדיין לא הגיעו, האם יש בזה תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים, כי מפסידים בזה עבור ילדים או בחורים שהגיעו וגם רוצים לתפוס מקום.
ת. פחממ"ד (פוק חזי מאי עמא דבר) ואי אפשר למחות.

רוצה להתקרב אך חבריו רח"ל לועגים לו

ש. בחור בישיבה שרוצה להתקרב לרבותיו, ומרגיש שחבריו לועגים לו וכדומה, במה אפשר לחזקו ולעודדו שלא יבוש.
ת. עי' בריש אורח חיים.

[רמ"א: ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת. גם בהצנע לכת ובשכבו על משכבו – ידע לפני מי הוא שוכב. ומיד שיעור משנתו, יקום בזריזות לעבודת בוראו יתברך ויתעלה (טור)]

הלובשים חולצה קצרה יכולים להשתגע..

ש. בחורים שואלים מה הבעיה ללבוש חולצה קצרה שהשרוול מגיע על המרפק, והרב שליט"א כתב לי שיכולים להשתגע. האם כוונת הרב שליט"א שלא יוכלו להבין מה שלומדים כי נוגעים במקומות המכוסים ויאטם לבם כעין מאכלות אסורות המטמטמות לב האדם.

ת. ועי' בשו"ע הנוגע במקומות הצנועים ולא יטול ידיו אם ע"ה הוא משתגע. [רשכבה"ג מרן הגרא"י שטיינמן זצוק"ל כתב בנושא זה בכאב: "אודיע צערי לך על מה ששמעתי שיש מקומות שבחורי ישיבה נמצאים ערים הרבה מהלילה ומפספסים בדברים של מה בכך, ולבושים כשלא מכוסה כל הגוף כגון גופיה, וזה דבר גובל באיסור.

ועיין מ"ב ס"ק א' וז"ל וכן צריך לזהר תמיד מחמת טעם זה שלא במקום הכרח מלגלות בשרו אפילו מעט כל שדרכו להיות מכוסה בבגדים לעולם. אבל רשאי לגלות ידו עד הקובד"ו וצוארו עד החזה, ובשער הציון מובא שזה מהפרי מגדים וארצות החיים, וכש"כ שזה מאד לא דרך בני תורה, וזה גורם לקצת פריקת עול, ומאד יש להקפיד להיות צנוע גם במלבושיו. והיות שהימים הם בסוף אלול ומצפים לרחמים וצריך להוסיף בכל מדה נכונה, צריך לקבל על עצמו להתנהג בצניעות גם בלבושו.

בגליון דרכי החיזוק מאת רשכבה"ג מרן הגר"י אדלשטיין זצוק"ל גליון 255 הביאו בתו"ד שאמר בין הדברים שמונעים הצלחה בלימוד, שמרן החזו"א היה מעורר על זה שלפעמים יושבים ולומדים, ובשעת הלימוד מחככים עם היד בראש או במקומות המכוסים שיש בהם זיעה, וצריכים נטילת ידיים שאסור ללמוד ולהתפלל באופן כזה, ואם לומדים, לא מצליחים. וכתב על זה בקובץ אגרות ח"א סימן ד' "צריכים לתת לב להיזהר ממפסידים טבעיים וסגוליים. מן הסגוליים שלא להקל בנטילת ידיים, ומאד החמירו בזה".]

מתי קנאת סופרים ומתי מוציאה את האדם

ש. מצינו בחז"ל קנאת סופרים תרבה חכמה, ויש קנאה שמוציאה את האדם מן העולם, איך בחור יכול לדעת מתי זה קנאת סופרים תרבה חכמה כשרואה שחבירו מצליח בלימוד.

ת. א. אין צריך להקפיד. ב. לפי הרגשתו.

זירו לבוא בתחילת הסדר

ש. למאחרים לבוא לסדרי הישיבה בזמן באופן קבוע, כי אם באיחור, מה אפשר לומר להם לזרום שיבואו בתחילת הסדר.

ת. זריזין מקדימין.

בחור שלבש כבר פיג'מה האם צריך לטרוח לחפש מעריב

ש. בחור שנוצר שלא התפלל מעריב וכבר לבש בגדי שינה, האם צריך לטרוח להתלבש וללכת לחפש מנין למעריב גם כשיש בית כנסת במקום רחוק באותה העיר.

ת. כן.

מה להגיד לבחור שמתפלל מעריב בחדרו עם פיג'מה

ש. בחור שלפעמים מתפלל מעריב בחדרו בשעה מאוחרת לאחר שכבר לבש בגדי שינה, כי לא מסודר להתפלל מוקדם, כי אם כשמזכירים לו, האם צריך להעיר לו על כך שמתפלל ביחידות ועם בגדי שינה, ומה אפשר לומר לו.

ת. כן (שעשה עבירה גדולה).

תפילה להצלחת ראש הישיבה באסיפת תרומות

ש. בחורים בישיבות גדולות שאוכלים וישנים בפנימייה של הישיבה והוצרך ראש הישיבה שלהם לצאת לחוץ לארץ לכתת רגליו לבתי נדיבים להשיג תרומות, והחליטו הבחורים להתפלל להצלחתו של ראש הישיבה שלהם, האם כשמתפללים עליו בשמו"ע יזכירו את שמו, והאם יזכירו שם אמו או אביו.

ת. שמו ושם אמו.

בחור שמדבר בפלאפון בבית מדרש

ש. בחור שמדבר עם פלאפון כשר בבית מדרש, האם צריך להעיר לו, ומה צריך לומר לו כשלא מבין מדוע לא טוב.

ת. בבית מדרש אין ראוי.

להביא בחורים שלא ברשות הישיבה - גזל

ש. בחור שמביא חברים מחוץ לישיבה שלא ברשות הנהלת הישיבה לישון במיטות בחדר, האם עובר על מעשה גזל.

ת. כן.

בהנ"ל איך אפשר להשיב

ש. בחור שבעשרת ימי תשובה רוצה לחזור בתשובה על מעשה כזה, איך עושה תשובה, הרי לא מספיק שיקבל על עצמו מכאן ולהבא שלא יביא חברים בלי רשות מהישיבה, כי קודם צריך להשיב את הגזילה, ואיך אפשר להשיב כזה מעשה גזילה.

ת. יבקש מחילה מהנהלה.

חלילה שבחור ילמד נהיגה

ש. מה דעת הרב שליט"א בנוגע ללמוד נהיגה על רכב לבחור.

ת. חלילה.

בהנ"ל הוריו רוצים והישיבה מתנגדת

ש. בחור שהוריו רוצים שילמד נהיגה לנסוע ברכב אולם הנהלת הישיבה מתנגדת ומאיימת שאם יעשה רשיון יזרקוהו מהישיבה, מה עליו לעשות.

ת. לשמוע להנהלה.

אין להעלים גיל הנכון בתחבורה הציבורית

ש. בתחבורה הציבורית יש הנחה של חצי מחיר עד גיל 18, וישנם מעל גיל 18 שלא רוצים לשלם מחיר מלא, ולכן מעלימים את גילם הנכון ואומרים שהם כדי לקבל את ההנחה, וטוענים שזה על חשבון המדינה, האם מותר לעשות כן.

ת. אין לעשות כן.

בלי רשיון – סכנת נפשות

ש. בחור שנוסע עם רכב בלי רשיון נהיגה, האם עובר איזה איסור.

ת. סכנת נפשות.

בהנ"ל צריך לספר להנהלה

ש. חברים שיודעים שאחד מהבחורים נוסע לפעמים עם רכב בלי רשיון, האם צריך לספר זאת להנהלת הישיבה.

ת. כן.

להתקשר להורים

ש. בחור לומד בישיבה מחוץ לעיר ולא מגיע לישון בבית וההורים מבקשים ממנו שיתקשר בטלפון כמה פעמים בשבוע הביתה ורוצים לדעת מה שלומו, האם על הבחור למצוא זמן לעשות כן משום כיבוד אב ואם.

ת. כן.

מי שלא מחזיר ספר עובר על מעין לא תרדה בו בפרך

ש. באיסור של לא תרדה בו בפרך הנזכר בפרשת בהר, כיצד הדין במי שמוציא ספר לימוד ולא מחזיר ספריו למקום, האם חלילה כעובר על איסור חמור זה, או מכיון שלא מתכוין להדיא למישהו מסוים לעבדו בפרך, אולי לא עובר על איסור זה.

ת. מעין זה.

תודה רבה לפועל גוי

ש. בחורים בישיבות שמסתובב בישיבתם פועל נקיון גוי שמנקה את חדרם, האם מותר להם לומר לו תודה רבה בגמר העבודה ולשבתו על הנקיון שעושה, או נחשב לאיסור לא תחנם לא תתן חן לגוי.

ת. זה לטובתם.

לעודד את פועל הגוי ועל ידי זה כשיבקשו יעשה להם בשמחה

ש. בחורים שרוצים שהפועל הגוי שמנקה את החדרים, ינקה להם את החדר יותר טוב, שיהנו ממנו מה שאפשר בצורה יותר טובה משאר החדרים, האם יכולים לומר לו בוקר טוב או מילה טובה לעודד אותו ועי"ז כשיבקשו ממנו דברים יעשה להם בשמחה וינקה להם את החדר יותר טוב, האם מותר להם או נכלל באיסור לא תחנם.

ת. כן.

קריאת שמע במיטה התחתונה בקומתיים

ש. האם מותר לקרוא קריאת שמע על המיטה במיטה התחתונה, או ללמוד שאר דברי תורה, בשעה שמישהו יושן במיטה העליונה.

ת. מותר.

יארציית הרביעי למרן חכם שלום כהן זצוק"ל ר"י פורת יוסף – לעילוי נשמתם נביא מכתב חיזוק ששיגר לעצרת מספר אחר סילוקו של רבינו זצוק"ל

כבוד המתאספים לעצרת מספר והתעוררות על סילוקו של צדיק. הנה מעלותיו של הגאון זצ"ל רבו מלמנות, ומי יעמוד בסוד קדושים. אכן עיקר התועלת מעצרת זו - 'והחי יתן אל לבו'.

ונראה שני דברים שאף אנו יכולים ללמוד מהליכותיו של הגאון המנוח זצ"ל. האחד. מידת הענוה. שכוודל גדלותו בתורה, כך היתה ענותנותו. וכמו שאמר בגמ' 'איזהו בן העולם הבא, שייף עייל ושייף נפיק, ולא מחזיק טיבותא לנפשיה כלל'. וכך המנוח זצ"ל כל ימיו חי בפשטות ובענוה ולא ביקש כלום לעצמו. הדבר השני. מעלת השקדנות שהיתה בו, שהיה יושב ומשקיע את כל כולו בתורה, ומסירה את דעתו מכל עניני העולם הזה, ולכן זכה שנתקיים בו דברי רבי מאיר באבות, כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה. 'יהי'ר שנוכה ללמוד משהו מהנהגותיו, ונתעורר כעת בפטירתו לדבוק במידותיו, ושלא נהיה ה"י בבחינת 'הצדיק אבד ואין איש שם על לב'. ובפרט בימי בין הזמנים, שצריך כל אחד ליתן לב שלא לאבד את הזמן, ולשקוד על דלתו תורתנו הקדושה, ולהקפיד על תפילות בזמן שלא לאחר זמן קרי"ש. 'ובלע המות לנצח ונמחה ה' דמעה מעל כל פנים', ונוכה לראות בבנין ציון וירושלים, בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

לע"נ הרבנית אסתר הינדא בת רבי יהודה לייב איכנשטיין ע"ה אשת חבר ליברד"ח הגאון רבי יצחק איכנשטיין שליט"א ר"כ משמרת איתמר באופקים ומרבני המכון, נלב"ע כ"ח מנחם אב תשפ"ה

ברכת מזל טוב שלוחה להמשיב הגאון רבי יששכר ברוך גולדנטל שליט"א מרבני המכון לרגל לרגל נישואי הבת עם החתן הרב אריה יהודה צ'חנוביץ הי"ו מבחירי ישיבת הקיבוץ הגר"מ וולדר שליט"א בליל שישי ז' אלול באולמי נאות השמחה מודיעין עילית, יח"ר שהזיווג יעלה יפה והבית הנבנה יהיה בית גדול לה' ולתורתו, דורות ישרים ומבורכים, בנין עדי עד.

ס"ת בסכנה - קרעו שערי שמיים לרפואת המתמיד מרן הגאון האדיר רבי חיים בן רעשא רייזל ברמן שליט"א. קו תהילים לרפואתו: 02-588-0517